

З. І. Мигалина

*аспірант кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
myhalyna@gmail.com*

*Науковий керівник –
доктор педагогічних наук, професор
І. В. Козубовська*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ-МІГРАНТАМИ В США

Проблема мігрантів та їх інтеграції в соціумі набуває все більшої актуальності в сучасному світі. Значний досвід в роботі з мігрантами є в США, де кількість мігрантів дуже велика. Це стосується, перш за все, з вирішенням навчально-виховних проблем дітей-мігрантів.

Слід відзначити наявність певних труднощів в організації процесу шкільного навчання дітей мігрантів. Вони зв'язані з організацією вивчення державної англійської мови, з соціалізацією в шкільному співтоваристві, з організацією позашкільного часу учнів, з подоланням негативної суспільної думки стосовно мігрантів, побудовою індивідуальної освітньої траєкторії учнів мігрантів.

Важливе значення у вирішенні освітніх проблем дітей мігрантів в США надається полікультурній освіті. Основою теорії полікультурної освіти (Дж. Бенкс, С. Ньюто, К. Слітер) є ідея гармонійного поєднання етнічного і загальнонаціонального у розвитку особистості, при цьому заперечується повний сепаратизм (культурний плюралізм) і абсолютна інтеграція (теорія асиміляції). Концептуальною ідеєю багатокультурної освіти є «освітня рівність», тобто рівність в отриманні достойної освіти для всіх членів суспільства, незалежно від походження, кольору шкіри, релігії, мови.

Полікультурна освіта є компонентом загальної освіти й спрямована на краще розуміння інших культур, сприяння встановленню позитивних відносин та взаєморозуміння між представниками різних культур, вихованню в душі ненасильства й віротерпимості. Її мета – створення умов для інтелектуального, соціального та особистісного зростання всіх учнів, максимальне розкриття їх потенціалу, усунення упереджень, расизму і фанатизму, зміна освіти так, щоб учні з різних культурних, етнічних, расових, соціальних, статевих, вікових груп, а також люди, що мають різні відхилення від норми, мали рівні можливості для отримання освіти [1].

В процесі дослідження з'ясовано, що школи, де навчаються діти мігрантів, орієнтовані на полікультурну освіту, що передбачає: особливий психологічний клімат в школі: взаємодопомога, підтримка учнів з сімей мігрантів; систему соціальної, психолого-педагогічної підтримки дітей мігрантів; двомовне навчання, при якому одна з мов – державна, інша – рідна мова учнів; спеціальні програми підготовки учнів до вступу у вищі навчальні заклади; полікультурну освіту вчителів і розвиток інновацій; організацію дозвілля на основі поваги до національних традицій і

культурної ідентичності кожного з учнів; врахування соціального контексту родини, внутрісімейних взаємовідносин.

Суттєву роль в освітньому процесі дітей-мігрантів виконує адміністрація навчальних закладів, яка мобілізує колектив школи на виконання важливої місії – допомогти дітям мігрантів адаптуватися і стати успішними в соціумі. Зокрема, в багатьох штатах мають місце спроби вдосконалення методик вивчення англійської мови, яка не є рідною для дітей мігрантів, орієнтація їх на вивчення мови в процесі пізнання навколишньої дійсності і світу.

Одним із засобів вирішення освітніх проблем дітей-мігрантів є так зване «компенсаторне навчання» в початковій школі. Компенсаторне навчання дітей в США – це навчання неоднорідного контингенту учнів в класах, де навчаються діти різного соціально-економічного становища і національного походження. Метою такого навчання є максимальна нейтралізація недоліків у навчанні і вихованні певних груп дітей, гнучка реакція на соціокультурні зміни середовища [2].

Грунтовні дослідження компенсаторного навчання відсутні у вітчизняній педагогічній науці. Проте вони досить широко представлені в США, зокрема в працях учених: М. Адамс, Р. Андерсон, Л. Картер, Р. Петерсон та ін.

Компенсаторне навчання в школах США представлено двома групами програм: соціально компенсаторними програмами (програми взаємодії з батьками) і власне педагогічних (білінгвальні, відновлюючі, общинні, програми т'юторства та ін.).

Незважаючи на певні досягнення в розвитку компенсаторного навчання в педагогіці США поки що дискусійним є визначення самого поняття «компенсаторне навчання». Сьогодні існує низка дефініцій. Компенсаторне навчання розглядається як: програма, спрямована на забезпечення рівних можливостей для учнів різних соціальних груп; освітня програма, спрямована на допомогу невстигаючим учням; освітня програма, спрямована на розвиток мовленнєвих і комунікативних умінь дітей, для яких англійська мова не є рідною; освітня програма, яка сприяє розвитку полікультурності (білінгвальне навчання та ін.).

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що компенсаторне навчання – це специфічна форма навчання, яка забезпечує рівні можливості для навчання всіх дітей, створює необхідні умови для досягнення успіху.

Компенсаторне навчання охоплює групи учнів, родини яких мають низький соціально-економічний статус; є представниками релігійних меншин, етнічних меншин, мігрантів; перебувають за межею бідності. Це навчання покликане пом'якшити проблеми бідності і низького соціально-економічного статусу, є засобом підготовки всіх дітей до життя в суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Nieto, S. Affirming diversity: The sociopolitical context of multicultural education / S.Nieto. – (3rd ed.).New York: Longman, 2000. – 449 p.

2. Невструева О.В. Компенсирующее обучение в начальной школе США: дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Невструева Ольга Владимировна. – Москва, 2002. – 187 с.